

תורה אור • פרשת בראשית • מאמר 8

יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה

”יבל — הוא היה אבי יושבי אוהלים”

כל עלייה למדרגה גבוהה יותר מתאפשרת באמצעות ”שיר” — ביטול של העצמיות הקיימת, כשם שגרעין חייב להירקב לפני שהוא נובט. יובל, עם הכינור שלו, הוא השיר הזה; יבל, ”אבי יושבי אוהלים ומקנה”, הוא מקורו: אור מקיף שמעבר לחלוקה, שאפשר להמשיכו אפילו לדברים הנמוכים ביותר.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

likkuteitorah.com/he/torah-ohr/bereishis/8/

הנקודה

כל עלייה למדרגה גבוהה יותר מתאפשרת באמצעות "שיר" – ביטול של העצמיות הקיימת, כשם שגרעין חייב להירקב לפני שהוא נובט. יובל, עם הכינור שלו, הוא השיר הזה; יבל, "אבי יושבי אוהלים ומקנה", הוא מקורו: אור מקיף שמעבר לחלוקה, שאפשר להמשיכו אפילו לדברים הנמוכים ביותר.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

המאמר קורא את הפסוקים על בניו של למך, יבל ויובל, לאור המשנה "כל בעלי השיר יוצאין בשיר", ומפרש "שיר" במשמעות של זמרה. שיר הוא ביטול היש – ביטול ה"יש" של האדם: דבר אינו עולה למדרגה חדשה אלא אם כן הוא נעשה תחילה "איין", כמו גרעין שחייב להתפרק לפני שהוא צומח. נשמות ומלאכים עולים מהשגה אחת להשגה נעלית יותר רק על ידי הנחת ההשגה הראשונה; זהו ה"עמוד" המחבר בין גן עדן התחתון לגן עדן העליון, וזו הסיבה שהשיר ליווה את קרבנות המקדש. לביטול יש מדרגות – שיר אחד של ביטול עצמי בלבד, ושירים כפולים, משולשים ומרובעים, המשלבים אהבה, יראה ורחמים – והן מומחשות בצבעי העמוד, בארבע הרוחות ובמהלך היומי של השמש. יובל, "המוליך", הוא השיר הזה שמעלה למעלה. יבל הוא מקורו: ה"אוהל" שה' נתן לשמש, אור מקיף שבו הכול מתמזג, ומכיוון שאין בו מעלה ומטה, הוא מגיע אפילו ל"מקנה", כפי שיעקב, שישב באוהלים, המשיך את המדרגה הנעלית הזאת לתוך עבודת הרעייה שלו.

מבנה

1	השיר כדרך לעלייה	¶1-2
"כל בעלי השיר יוצאין בשיר": כל עלייה דורשת ביטול של העצמיות וההשגה הקיימות, כמו גרעין שנקרב לפני שהוא צומח; זהו העמוד שבין גני עדן, וגם השיר שליווה את הקרבנות.		
2	מדרגות השיר	¶3
שיר פשוט, כפול, משולש ומרובע: ביטול בלבד, או ביטול המשולב באהבה, ביראה ועוד; הדבר מומחש בצבעי העמוד, בארבע הרוחות ובמסלול השמש.		
3	יובל: הכינור שמעלה למעלה	¶4
יובל, מלשון "הולכה", הוא השיר שמעלה את הנשמה.		
4	יבל: האוהל והמקנה	¶5
ה"אוהל" הוא אור מקיף, מקור הביטול; מכיוון שהוא מעבר לחלוקה, הוא מגיע אפילו ל"מקנה", כפי שאירע אצל יעקב יושב האוהלים, שנעשה רועה.		

מושגים

שיר	ביטול הישביטול היש
במאמר זה, הביטול העצמי שבאמצעותו נשמה או מלאך עוזבים את מדרגתם הנוכחית ועולים למדרגה גבוהה יותר.	הנחת העצמיות וההכנה הקיימות של האדם; "יש" חדש ונעלה יותר יכול לבוא רק ממצב של "איין".

אור מקיף מקיף

אור המקיף ואינו נכנס פנימה, והוא מסומל ב"אוהל"; הוא למעלה מחלוקה וממזג הכול, ולכן אפשר להמשיכו אפילו למדרגות הנמוכות ביותר.

העמוד שבגן עדן עמוד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון

העמוד שבזוהר, שעל ידו עולות נשמות מגן עדן התחתון לגן עדן העליון; כאן הוא מצב הביטול עצמו.

שיר פשוט, כפול, משולש ומרובע שיר פשוט, כפול, משולש,

מרובע

מדרגות של ביטול: ביטול עצמי בלבד, או ביטול עצמי המשולב ברגש אחד, בשני רגשות או ביותר, כגון אהבה, יראה ורחמים.

קטע 1 • 11-2

השיר כדרך לעלייה

1 יבל הוא^{1,2} היה אבי³ יושב אהל ומקנה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב. הנה ארז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר⁴ כו'.

"יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כינור ועוגב". והנה, חז"ל אמרו: "כל בעלי השיר יוצאין בשיר" וכו'.

המאמר פותח בפסוקים על בניו של למך: יבל, "אבי יושב אהל ומקנה", ואחיו יובל, "אבי כל תופש כינור ועוגב". לאחר מכן הוא מצטט משנה על בעלי החיים שמותר להם לצאת בשבת: "כל שיש לו שיר יוצא בשיר". במשנה הכוונה במילה "שיר" היא לרצועה או לשרשרת הקשורה לצוואר, אך אדמו"ר הזקן קורא את המילה במשמעותה האחרת — "שירה".

פ"י שכל בחי' העלאה ממהות למהות כמו מג"ע התחתון לג"ע העליון וכדומה הוא ע"י השיר

כלומר, כל עלייה ממצב של קיום אחד למצב אחר — כגון מגן עדן התחתון לגן עדן העליון וכדומה — נעשית באמצעות שירה

הוא מסביר שכל עלייה מדרגת קיום אחת לדרגה גבוהה ממנה — למשל, עליית הנשמה מגן עדן התחתון לגן עדן העליון — מתרחשת באמצעות "שירה".

שהוא בחי' בטול היש וכנודע שלא יוכל להתהוות מיש ליש⁵ וא"כ נעשה היש תחילה בחי' אין אז יוכל להתהוות ממנו יש אחר בתוס' ברכה.

שהיא בחינת ביטול היש. כידוע, יש אינו יכול להתהוות מיש, אלא אם כן היש נעשה תחילה בבחינת אין; אז יכול להתהוות ממנו יש אחר, בתוספת ברכה.

שירה היא ביטול ה"יש" של האדם — תחושת הקיום והמודעות העצמית שלו. כלל הוא שאין דבר חדש נוצר מדבר כל עוד הוא נשאר כפי שהוא; תחילה עליו להיעשות "אין", ואז יכול להיווצר ממנו קיום חדש וגדול יותר.

כמשל הגרעין הנזרע בארץ שצריך להיות נרקב בארץ⁶ ואח"כ יכול לצמוח מזה הרבה גרעיני.

כמו הגרעין שנזרע בארץ, שעליו להירקב בארץ, ורק לאחר מכן יכולים לצמוח ממנו גרעינים רבים.

הדבר מתבטא בגרעין הנטמן באדמה: תחילה עליו להתפרק ולאבד את צורתו, ורק אז יכול לצמוח ממנו צמח שיניב גרעינים רבים.

2 וכמו"כ למעלה בנשמות ומלאכים כדי שיהיה לו עלייה בתוספת השגה צריך מקודם להיות בבחי' בטול היש והשגה ראשונה⁷ שהיה לו

וכך גם למעלה, בנשמות ובמלאכים: כדי שתהיה להם עלייה בתוספת השגה, עליהם להיות תחילה בבחינת ביטול היש וביטול ההשגה הראשונה שהייתה להם,

אותו כלל חל גם על נשמות ומלאכים למעלה: כדי לעלות להשגה גדולה יותר באלוקות, על האדם להניח בצד את קיומו העצמי ואת ההשגה שכבר הייתה לו.

ואח"כ יוכל לעלות השגה יותר גדולה וזהו בחי עמוד שבין ג"ע התחתון לגי"ע העליון^{8,9} הוא בחי בטול כנ"ל

ואחר כך יוכלו לעלות להשגה גדולה יותר. וזהו בחינת העמוד שבין גן עדן התחתון לגן עדן העליון: הוא בחינת הביטול, כנזכר לעיל.

רק אז אפשר להגיע להבנה עמוקה יותר. זהו פירוש ה"עמוד" שעל פי הזהר מחבר בין גן עדן התחתון לגן עדן העליון: העמוד שבאמצעותו הנשמות עולות הוא מצב של ביטול.

וזהו כל בעלי השיר יוצאין בהשגתם ונמשכים לעלות למעלה ע"י השיר ולכן בשעת הקרבת הקרבן היה צריך להיות ג"כ שיר¹⁰

וזהו "כל בעלי השיר יוצאין" — הם יוצאים מההשגה שבה הם נתונים ונמשכים לעלות למעלה באמצעות השירה. לכן גם בשעת הקרבת הקרבן היה צורך בשירה,

זהו פירוש "כל שיש לו שיר יוצא": הם יוצאים מההשגה שבה הם נתונים ונמשכים כלפי מעלה באמצעות השירה. משום כך ליוותה שירה את הקרבת הקרבנות בבית המקדש.

כי ענין הקרבנות הוא העלאה ממטה למעלה אשה ריח ניחוח וצריך לזה ג"כ בחי שיר בחי בטול כנ"ל שיוכל להתעלות:¹¹

כי ענין הקרבנות הוא העלאה מלמטה למעלה, "אשה ריח ניחוח"; וגם לשם כך דרושה בחינת השירה, בחינת הביטול, כנזכר לעיל, כדי שיוכל להתעלות.

הקרבן הוא העלאה מלמטה למעלה — "אשה ריח ניחוח" — ולשם העלאה זו נדרשת שירה, כלומר ביטול.

קטע 2 • 311

מדרגות השיר

3 והנה יש שיר פשוט ושיר כפול¹² וכנודע שבהעמוד יש ג' גוונים¹³ חיות וסומק שהוא בחי חו"ג וירוק בחי התכללות כו'. כי הנה בבחי בטול יש הרבה מדרגות.

והנה יש שיר פשוט ושיר כפול. כידוע, בעמוד יש שלושה גוונים: לבן ואדום, שהם בחינת חסד וגבורה, וירוק, שהוא בחינת ההתכללות וכו'. כי בבחינת הביטול יש מדרגות רבות.

לביטול יש מדרגות רבות, וכך גם לשירה. אדמו"ר הזקן מבחין בין "שיר פשוט" ל"שיר כפול", ומזכיר את שלושת צבעי העמוד שבגן עדן: לבן — חסד, אדום — גבורה, וירוק, המשלב ביניהם.

יש בחיי בטול פשוט נקודה אחת בחיי יו"ד ויש בחיי בטול שנכלל בזה גם מדות בחיי אהבה או יראה וכו' וכן בחיצוניות המדות שהן חו"ג יש התכללות ג"כ חסד שבגבורה

יש בחינת ביטול פשוט, נקודה אחת, בחינת יו"ד; ויש בחינת ביטול שנכללות בו גם מדות, בחינת אהבה או יראה וכו'. וכן בחיצוניות המדות, שהן חסד וגבורה, יש גם התכללות: חסד שבגבורה

הביטול הפשוט ביותר הוא נקודה אחת, כמו האות יו"ד: התבטלות מוחלטת. ביטול שלם יותר כולל גם רגש, כגון אהבה או יראה. גם הביטויים החיצוניים של חסד וגבורה יכולים להשתלב, כאשר חסד כלול בגבורה

כמו המכה את בנו שהוא בחיי גבורה ונכלל בזה בחיי חסד ואהבה שמחמת אהבה רצונו להדריכו בדרך הישר ולכן מכה דייקא בנו ולא אחר כי את אשר יאהב יוכיח¹⁴.

כמו אדם המכה את בנו, שזו בחינת גבורה, ובכל זאת כלולה בה בחינת חסד ואהבה: מתוך אהבתו הוא רוצה להדריך אותו בדרך הישרה, ולכן הוא מכה דווקא את בנו ולא אדם אחר, כי "את אשר יאהב יוכיח"

אב המכה את בנו פועל מתוך גבורה, אך מתוך אהבה, כדי להדריך אותו בדרך הישרה. משום כך הוא מכה דווקא את בנו ולא את בנו של אדם אחר. ככתוב במשל: "את אשר יאהב יוכיח"

וכשהבטול הוא בטול פשוט נקרא שיר פשוט וכשיש בזה עוד מדה אחת אהבה או יראה

וכאשר הביטול הוא ביטול פשוט, הוא נקרא שיר פשוט; וכאשר כלולה בו מדה נוספת אחת, אהבה או יראה

ביטול פשוט נקרא "שיר פשוט". דרגה גבוהה ממנו היא ביטול המשולב במדה אחת, אהבה או יראה

(עמ"ש בפ"י הזהר פ' קרח¹⁵ ע"פ קרואי מועד)^{16,17} נקרא שיר כפול וכשיש התכללות המדות (אהו"י"ר גם שניהם בהבטול) נק' שיר משולש ועד"ז יש ג"כ שיר מרובע¹⁸

הוא נקרא שיר כפול; וכאשר המדות מתכללות זו (ע"י במה שנתבאר בפירוש הזהר על פרשת קרח, על הפסוק "קרואי מועד") בזו — אהבה ויראה שתיהן יחד בביטול — הוא נקרא שיר משולש, ועל דרך זו יש גם שיר מרובע

ביטול המשולב ברגש אחד נקרא "שיר כפול". כאשר גם האהבה וגם היראה משתלבות בביטול, הוא נקרא "שיר משולש"; וכך יכולה להיות גם "שירה מרובעת". הסוגריים מפנים לביאור אדמו"ר הזקן בוהר על אנשי קרח, "קרואי מועד"

(עמ"ש בענין תכלת וארגמן ותולעת שני ושש¹⁹ משזר שהן התכללות ד' בחיי יחד אהו"י"ר ורחמנות ובחיי שש הוא האהבה מוסתרת כו')²⁰

ע"י במה שנתבאר בעניין תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר, שהם התכללות של ארבע בחינות יחד: אהבה, יראה (ורחמנות; ובחינת שש היא האהבה המסתרת וכו')

ארבעת החומרים של יריעות המשכן — תכלת, ארגמן, תולעת שני ושש משזר — מסמלים ארבע מידות המשולבות זו בזו: אהבה, יראה, רחמנות, ושש, שהיא האהבה המסתרת, האהבה הטבעית שיש לכל נשמה יהודית לה'

כי כארבע רוחות^{21,22} השמים פרשתי אתכם²³ שהוא התכללות מצפון לדרום ע"י הרוח המנשב מצפון לדרום

כי "כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם" — זוהי התכללות מצפון לדרום באמצעות הרוח הנושבת מצפון לדרום. ההתכללות המרובעת דומה ל"ארבע רוחות השמים" שבספר זכריה: רוח הנושבת מצפון לדרום משלבת את התכונות של שני הכיוונים

וכן ממזרח למערב כו' (ולפעמים יש התכללות כל הדי' בחי' מזרח מערב צפון ודרום ע"י הרוח המנשב כך כו')

וכן ממזרח למערב וכו' (ולפעמים יש התכללות של כל ארבע הבחינות — מזרח, מערב, צפון ודרום — באמצעות הרוח הנושבת כך וכו').

גם רוח ממזרח למערב פועלת כך; לפעמים רוח משלבת יחד את כל ארבעת הכיוונים

וזהו ג"כ ענין הליכת השמש ממזרח למערב הוא ג"כ ענין בטול והוא בחי' נפש שבשמש

וזהו גם ענין הליכת השמש ממזרח למערב: גם היא ענין של ביטול, והיא בחינת הנפש שבשמש מסלולה היומי של השמש ממזרח למערב מבטא גם הוא ביטול. הדבר נובע מ"נפש" השמש — מהכרתה בכוראה

שהוא בחי' השגתהומחמת זה גוף השמש הולך תמיד בגשמיות בבחי' בטול (כמבואר בענין שמש בגבעון דום²⁴ כו' בדרוש דחרבות צורים)^{25,26}.

שהיא בחינת השגתה, ומחמת זאת גוף השמש הולך תמיד בגשמיות בבחינת ביטול (כמבואר בענין "שמש בגבעון דום" וכו' בדרוש "חרבות צורים").

בגלל הכרה זו גוף השמש נע תמיד בעולם הגשמי מתוך ביטול. אדמו"ר הזקן מפנה למאמר "חרבות צורים", שבו מוסבר ענין עמידת השמש בגבעון.

ויש בזה ב' דעות בהליכתה אם הוא מצד אהבה ותשוקה או מצד בטול הפשוט. ובאמת יש לפעמים בטול פשוט ולפעמים יש בזה ג"כ בחי' אהבה כנ"ל

ויש בזה שתי דעות על אודות הליכתה: אם היא מצד אהבה ותשוקה או מצד הביטול הפשוט. ובאמת, לפעמים יש ביטול פשוט, ולפעמים כלולה בו גם בחינת האהבה, כנזכר לעיל

יש שתי דעות בשאלה מה מניע את השמש: אהבה ותשוקה או ביטול פשוט. האמת היא ששני המצבים מתקיימים — לפעמים ביטול פשוט, ולפעמים ביטול המשולב באהבה

(וַיֵּשׁ וּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ^{27,28} כֹּי הוֹלֵךְ אֶל דְּרוֹם וּסוּבָב אֶל צָפוֹן²⁹ כֹּי וּכְדַפֵּי עֵיז בִּזְהַר רִיפ וּיצא שהוא להיות בחי התכללות ד' בחי מזרח ומערב צו"ד כו' וזרח ובא הן מזרח ומערב):

וזהו "זרח השמש" וכו', "הולך אל דרום וסובב אל צפון" וכו', כפי שמבאר על כך הזוהר בתחילת פרשת ויצא, שהדבר הוא (כדי שתהיה התכללות של ארבע הבחינות — מזרח ומערב, צפון ודרום וכו'; "זרח" ו"ובא" הם מזרח ומערב).

קהלת מתאר את זריחת השמש ושקיעתה — מזרח ומערב — ואת הליכתה דרומה וסיבובה צפונה. הזוהר בתחילת פרשת ויצא מסביר שמסלול זה משלב את כל ארבעת הכיוונים — מעין "שירה מרובעת".

קטע 3 • 41

יובל: הכינור שמעלה למעלה

4 וזהו ענין יובל אבי כל תופש כנור³⁰ כֹּי פִי יוֹבֵל לִשׁוֹן הוֹלְכָה שְׁמוּכִיל וּמִמְשִׁיךְ לַמַּעֲלָה עֵיז כְּנוֹר וְעוֹגֵב בְּחִי שִׁיר כְּנִי"ל שְׁעִי"י הַשִּׁיר הוּא הַעֲלִי"ה יוֹצֵאִין בְּשִׁיר³¹ כֹּי.

וזהו ענין "יובל אבי כל תופש כינור" וכו'. פירוש: "יובל" הוא לשון הולכה, שהוא מוכיל וממשיך למעלה באמצעות הכינור והעוגב — בחינת השירה, כנזכר לעיל; כי באמצעות השירה נעשית העלייה, "יוצאין בשיר" וכו'.

כעת מתבאר הפסוק על יובל. השם יובל קשור להובלה — "מוביל", נושא ומוליך: הוא נושא וממשיך את הנשמה כלפי מעלה באמצעות הכינור והעוגב, כלומר באמצעות השירה והביטול. זוהי העלייה של "יוצאין בשיר".

קטע 4 • 51

יבל: האוהל והמקנה

5 ויבל הוא היה אבי יושב אהל³² ומקנה³³ כִּי כְּתִיב לִשְׁמֵשׁ שֵׁם אֶהָל בָּהֶם³⁴ פִּי כְּדִי שִׁיחִיה לַהֲשֵׁמֶשׁ בְּחִי זֹו שִׁיחִיה לָהּ בְּחִי בִטּוֹל וְתִשּׁוּקָה³⁵ הוּא עֵיז אֶהָל בָּהֶם.

"יבל הוא היה אבי יושב אוהל ומקנה", כי כתוב "לשמש שם אוהל בהם". פירוש: כדי שתהיה לשמש תכונה זו — שתהיה בה בחינת ביטול ותשוקה — הדבר נעשה באמצעות "אוהל בהם".

יבל, האח האחר, מייצג את המקור של אותו ביטול. בעל התהילים אומר שהי "שם אוהל לשמש בהם": הביטול והתשוקה של השמש, שתוארו לעיל, נובעים מ"אוהל" זה.

אהל הוא בבחי' מקיף מלמעלה נמשך הארה זו שתהיה תמיד בבחי' בטול³⁶ וזהו בחי' יבל לשון ויבל לחמורים³⁷ שהוא ענין בלכול ותערובות

אוהל הוא בבחינת מקיף; מלמעלה נמשכת הארה זו, כדי שהשמש תהיה תמיד בבחינת ביטול. וזוהי בחינת יבל, מלשון "ויבל לחמורים", שהוא ענין של ערבוב והתערבות.

אוהל מקיף את מי שנמצא בתוכו, ולכן הוא מסמל אור מקיף מלמעלה, המשאיר את השמש תמיד במצב של ביטול. השם יבל מזכיר את הביטוי "ויבל לחמורים" — מזון מעורב — ולכן ענינו ערבוב והתערבות.

פיי שהיא הארה מבחי' מקיף ששם הוא בלי התחלקות ויכול להתערב הכל שיומשך הארה גם למטה שיוכל להיות אח"כ בחי' יוכל אבי כל תופש כנור שהוא בחי' בטול כנ"ל

פירוש: זוהי הארה מבחינת המקיף, שאין בו התחלקות, ולכן הכול יכול להתערב בו; כך נמשכת הארה גם למטה, כדי שאחר כך תהיה בחינת "יובל אבי כל תופש כינור", שהיא בחינת הביטול, כנזכר לעיל

אור מקיף נמצא מעל לכל חלוקה, ולכן הכול יכול "להתערב" בו, והארתו יכולה להגיע גם למקומות הנמוכים. כך מתאפשר השלב הבא: יובל וכינורו — הביטול של השירה

וזהו אבי יושב אהל ומקנה שבחי' אהל הוא בחי' מקיף כנ"ל ולכן יוכל להיות גם למקנה להמשיך למטה

וזהו "אבי יושב אהל ומקנה": בחינת "אוהל" היא בחינת מקיף, כנזכר לעיל, ולכן היא יכולה להגיע גם למקנה ולהימשך למטה,

זהו "אבי יושב אהל" — האור המקיף — ומאותה סיבה הוא יכול להיות גם "אבי מקנה", כלומר להמשיך את האור אל הדברים הנמוכים ביותר.

(כי המקיף אין בו מעלה ומטה כמ"ש ומתחת זרועות עולם)³⁸ כמו יעקב שהיה רועה צאן מקל לבנה לח^{39, 40} כוי

כמו יעקב שהיה רועה צאן — "מקל לבנה לח" וכו', (כי למקיף אין מעלה ומטה, כמו שכתוב "ומתחת זרועות עולם")

לאור המקיף אין "מעלה" ו"מטה"; הוא מקיף הכול בשווה, ככתוב "ומתחת זרועות עולם", ולכן הוא יכול להגיע גם למטה. יעקב הוא דוגמה לכך: הוא רעה צאן באמצעות מקלות של לבנה לחה ועצים אחרים

(התכללות חג"ת ע' זהר ויצא) שאדם אחר רועה צאן הוא רועה בגשמיות משא"כ יעקב שהיה יושב אהלים המשיך מבחי' מקיפים להיות רועה צאן

אדם אחר הרועה צאן רועה בדרך גשמית, אבל יעקב, שהיה "יושב אהלים", (התכללות חג"ת; עיין בזוהר, פרשת ויצא) המשיך מבחינת המקיפים כדי להיות רועה צאן

הזוהר רואה במקלות אלה שילוב של חסד, גבורה ותפארת. רועה רגיל מטפל בצאן בדרך גשמית בלבד, אבל יעקב, "יושב אהלים" — הקשור לאורות המקיפים — המשיך מן המדרגה הנשגבת הזאת אל עבודת הרעיה

וזהו יושב אהל ומקנה כנ"ל⁴¹ (ועמ"ש מענין יובל בפי' שלח ע"פ מקושש^{42, 43} ועיין עוד מענין מקנה בפי' ויצא ע"פ ושש שנים בצאנך^{44, 45} כוי וע"פ ואלה המשפטים^{46, 47} כוי):^{48, 49}

וזהו "יושב אהל ומקנה", כנזכר לעיל. (ועיין במה שנתבאר בעניין יובל בפרשת שלח, על הפסוק "מקושש"; ועוד בעניין מקנה בפרשת ויצא, על הפסוק "ושש שנים בצאנך" וכו', ועל הפסוק "ואלה המשפטים" וכו')

זהו "יושב אהל ומקנה". הסוגריים החותמים מפנים למאמרים נוספים: על יובל בפרשת שלח, בעניין האיש "מקושש עצים", ועל "מקנה" בפרשת ויצא, על הפסוק "ושש שנים בצאנך", ובפרשת משפטים, על הפסוק "ואלה המשפטים"

בעבודה

כדי להתקדם בהבנה ולהתקרב לה', על האדם להיות מוכן להניח את העצמיות הנוכחית שלו, ואפילו את ההשגה הקודמת שלו באלקות, כשם שגרעין חייב להירקב לפני שהוא נובט; הביטול הזה, שיכול להיות ביטול פשוט או ביטול המלא כאהבה וכיראה, הוא ה"שיר" שמעלה אותו למדרגה גבוהה יותר. וכמו יעקב, שישב באוהלים ובכל זאת רעה צאן, אפשר להמשיך את המדרגה הנעלית הזאת גם לתוך עבודה רגילה ומעשית.

שאלות לשיחה

1. מדוע ה"יש" חייב להיעשות תחילה "אין" לפני שיוכל לבוא ממנו "יש" נעלה יותר? כיצד הגרעין ממחיש זאת?
2. כיצד ויתור על השגה שכבר קיימת יכול להוביל להשגה נעלית יותר? מה הדבר מלמד על לימוד חסידות?
3. מה מבדיל בין שיר פשוט לשיר כפול, משולש או מרובע, ומה מלמד האב המכה את בנו על שילוב של מדות?
4. מדוע השמש משמשת דוגמה לביטול, ומהן שתי הדעות על תנועתה?
5. כיצד ה"אוהל", שהוא אור מקיף, מאפשר להגיע עד ל"מקנה", וכיצד יעקב המחיש זאת?

הערות

פסקה 1

1 יבל הוא הי אבי יושב

ההערה מזהה את העתקת המאמר בידי אדמו"ר האמצעי, הפותחת במילים "ותלד עדה את יבל"; אפשר להשוות אותה לנוסח שנדפס בתורה אור

הערת קה"ת

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ח כרך א ע' תקנ"ג, בהתחלה "ותלד עדה את יבל". בתו"א לעמבערג ב, ב הנחה אחרת משנת תקס"ט. ראה במפתח המאמרים משנת ה"ל. באחד מהכת"י כותרת: על חתונת בנו. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר ז"ע. המאמר עם ביאורים והגהות באוה"ת כרך ג תקפה, א (מלקו"ת לג"פ מה, א). וביאור שם תקפו, א. הגהות בדף תקפט, א. לכללות מאמר זה ראה ד"ה כל המאריך באחד — מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' כב ואילך.

2 יבל הוא הי

"ושם אחיו יובל, הוא היה אבי כל תופש כינור ועוגב".

בראשית ד:21א"Genesis 4:21a

וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל הוּא הָיָה אָבִי כָּל־תֹּפֶשׂ כִּנּוֹר וְעֹגֶבֶת:

And his brother's name was Jubal; he was the father of all such as handle the harp and pipe.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית ד, כא.

3 "ותלד עדה את יבל, הוא היה אבי יושב אהל ומקנה"

בראשית ד:20"Genesis 4:20

וַתֵּלֶד עֵדָה אֶת־יָבֵל הוּא הָיָה אָבִי יוֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה:

And Adah bore Jabal; he was the father of such as dwell in tents and have cattle.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 כל בעלי השיר יוצאין בשיר

המשנה פוסקת שבעלי חיים העונדים שיר — רצועה או שרשרת לצוואר — רשאים לצאת בו בשבת ולהיות מונהגים בו; החסידות דורשת את המילה "שיר" במשמעות "שירה".

שבת נ"א ב:ח"Shabbat 51b:8-10

וְכָל בְּעָלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִין בְּשִׁיר וְנִמְשְׁכִין בְּשִׁיר. וּמִזֵּין עֲלֵיהֶן, וְטוֹבְלֵן בְּמִקְוָם. גְּמִי מַאי "נִאָקָה בְּחֻטִּים"? אָמַר רַבָּה בְּרַב חֲנָנִי: נִאָקָתָא חִינּוּרִית בְּזִמְמָא דְּפִרְזָלָא. "וְלֹבְדִּיקִים בְּפִרוּמְבִּינָא" — אָמַר רַב הוֹנָא: חֲמֶרָא לֹבָא בְּפִגִּי דְּפִרְזָלָא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

הערת קה"ת

שבת נא, ב. ראה לקמן לז, ד. צח, א. קיג, ב. ראה מאמרי אדה"א דרושי חתונה כרך ב ע' תקיח.

5 להתהוות מיש ליש

שינוי נוסח בכתב יד: בנוסח הבור כתוב "להתהוות דבר יש מיש"

הערת קה"ת

בבור אדה"ז — יבל אבי יושב: להתהוות דבר יש מיש. ראה ג"כ מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' נג ואילך. אוה"ת בראשית ט, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז פמ"ב ואילך.

6 להיות נרקב בארץ

שינוי נוסח: באור התורה כתוב "להירקב תחילה" במקום "להירקב בארץ"

הערת קה"ת

באוה"ת בראשית כרך ג תקפה, א ובלקו"ת לג"פ מה, א: להתרקב מקודם. במאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' כג "שיתרקב תחלה וישאר כח התענוג שבגרעין בחי אין", וכתב שם עוד דוגמא מהוולד שנוצר מטפה, ומאפרוח. וראה תו"ח בראשית לד, א שמבאר ב' המשלים.

2 פסקה

7 והשגה ראשונה

שינוי נוסח בכתב יד: בכתב היד כתוב "מהשגה ראשונה" במקום "והשגה ראשונה".

הערת קה"ת

בכת"י הנ"ל מהשגה ראשונה.

8 וזהו בחי עמוד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון

הזהר מתאר עמוד בעל שלושה צנעים העומד בגן עדן, ובאמצעותו הנשמות עולות.

זח"א ריט, 219aZohar I, 219a

זח"ב ריא, 211aZohar II, 211a

הערת קה"ת

ראה זח"א ריט, א. זח"ב ריא, א. נתבאר באוה"ת חיי שרה קלב, א. וראה לקמן ק, ב ובמ"מ לשם. בכמה מקומות מובא זה בשם ספר הבהיר. וראה לקמן פא, ג "ענין שנוכר בספרים". ראה לקו"ת בשלח ב, א. סה"מ תקס"ח ע' שפ. ביאווה"ז לאדה"א עא, א. ובעוד.

9 עמוד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון

הזהר מתאר את העמוד העומד באמצע הגן, ובאמצעותו הנשמות עולות למעלה דרך פתח הרקיע.

ספר הזהר, ויקהל כ"ד:ש"ח-ש"טZohar, Vayakhel 24:308-316

10 בשעת הקרבת הקרבן היה צריך להיות ג"כ שיר

התלמוד לומד מן התורה את שירת הלויים בעת הקרבת הקרבנות, ומלמד שאין אומרים שירה אלא על היין.

ערכין י"א Arakhin 11a

11 "אשה לה' ריח ניחוח" — הקרבן כהעלאה מלמטה למעלה

ויקרא כ"ג:13Leviticus 23:13

וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן אִשָּׁה לַה' רִיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכָּה יַיִן רִבְעִית הִיָּין:

And the meal-offering thereof shall be two tenth parts of an ephah of fine flour mingled with oil, an offering made by fire unto the L-RD for a sweet savour; and the drink-offering thereof shall be of wine, the fourth part of a hin.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 3

12 שיר פשוט ושיר כפול

הצמח צדק מצטט את הקטע ומוסיף: "ויש לומר ששיר פשוט הוא כמו בחינת יחידה, רצון פשוט; וכשנמשכים האהבה והרצון על ידי חכמה ובינה נקרא שיר כפול".

הערת קה"ת

באווה"ת פי ויקהל עי' ב'קפז מציינ ע"ז: "וי"ל דשיר פשוט זהו כענין בחי יחידה רצון פשוט וכשהאהבה והרצון נמשך ע"י חו"ב נק' שיר כפול" עכ"ל. ראה מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' כה.

13 וכנודע שבהעמוד יש ג' גוונים

הזהר מדבר על "עמוד של שלושה גוונים" בגן עדן.

Zohar I, 219a ריט, זח"א

Zohar II, 211a ריט, זח"ב

הערת קה"ת

ראה זח"א ריט, א. זח"ב ריט, א. ובענין הגוונים ראה באווה"ת בלק עי' תתקא בשם מהרב הקדוש אברהם בן המגיד ג"ע. בסה"מ תקס"ח ח"א עי' תקנו מבאר ד' גוונים שבעמוד ע"ש.

14 "כי את אשר יאהב ה' יוכיח, וכאב את בן ירצה" — גבורה הכוללת אהבה

משלי ג': י"ב Proverbs 3:12

כי אֶת־אֲשֶׁר יֶאֱהָב Havayah יוֹכִיחַ וְכָאֵב אֶת־בֶּן יִרְצֶה:

For whom the L-RD loveth He correcteth, Even as a father the son in whom he delighteth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15 בפ"י הזהר פי קרח

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערת קה"ת

קעו, ב.

16 קרואי מועד

אנשי קרח מתוארים כ"קרואי מועד"

במדבר ט"ז: כ"ב Numbers 16:2

וַיָּקֻמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַנְשֵׁי מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתָם נְשִׂאֵי עֲדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי־שֵׁם:

and they rose up in face of Moses, with certain of the children of Israel, two hundred and fifty men; they were princes of the congregation, the elect men of the assembly, men of renown;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

17 קרואי מועד

הזהר על פרשת קרח מבאר את הביטוי "קרואי מועד"; אדמו"ר הזקן מפנה לביאורו לקטע זה.

ספר הזהר, קרח א'ה'ד: ט"ו Zohar, Korach 1:5-4:15

18 שו"ה אחר — וכשהביטול . . ועד"ז יש ג"כ שיר מרובע

הצמח צדק מצטט את הקטע הזה — מהמילים "עוד" ועד "שיר מרובע" — באור התורה.

הערת קה"ת

מובא באווה"ת בראשית כרך ז תתתג, א.

19 תכלת וארגמן ותולעת שני ושש

חומרי המשכן: תכלת, ארגמן, תולעת שני ושש — המתפרשים כארבע תכונות המשולבות זו בזו.

שמות כ"ה: ד' Exodus 25:4

וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים:

and blue, and purple, and scarlet, and fine linen, and goats' hair;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

20 שו"ה התכללות — האהבה מוסתרת כו'

תוספת בכתב יד: לאחר הקטע על התכללות המדות והאהבה המסתורת, כתב יד זה מוסיף: "ויש לומר שהוא בחינת הביטול וכו'".

הערת קה"ת

בכרך מכתבים סלונים סג, א באווה"ת בראשית כרך ג תקפה, ב (מלקו"ת לגי"פ מה, א) נוסף: וי"ל שהוא בחי' הביטול כו'.

21 כי כארבע רוחות

בהגהת רבי אשר נוספו המילים "[וזהו גם עניין]" לפני "כארבע רוחות".

הערת קה"ת

בהגהת הרה"ח ר' אשר נוסף: [וזהו ג"כ ענין].

22 כי כארבע רוחות

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערת קה"ת

זכר"י, ב, י.

23 כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם

"כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם" — שילוב ארבעת הכיוונים

זכריה ב': י"ז Zechariah 2:10

הוֹי וְהוֹי מֵאֶרֶץ צָפוֹן נֹאֲמֵה' כִּי כְאָרְבַּע רֻחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם נֹאֲמֵה'.

Ho, ho, flee then from the land of the north, saith the L-RD; for I have spread you abroad as the four winds of the heaven, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

24 שמש בגבעון דום

יהושע מצווה על השמש לעמוד בגבעון; אדמו"ר הזקן מפנה לביאורו לעניין זה.

יהושע י': י"ב Joshua 10:12

אֲזַיְדָבָר יְהוֹשֻׁעַ לֵּה' בַּיּוֹם תַּת ה' אֶת־הָאֲמֹרִי לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל שָׁמָּה בִּגְבֻעוֹן דּוֹם וַיֵּרָם בְּעֵמֶק אֵילָוִן:

Then spoke Joshua to the L-RD in the day when the L-RD delivered up the Amorites before the children of Israel; and he said in the sight of Israel: 'Sun, stand thou still upon Gibeon; And thou, Moon, in the valley of Aijalon.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

25 בדרוש דחרבות צורים

ההערה מציינת שדרוש "חרבות צורים", שבו מכואר "שמש בגבעון דום", נמצא בשער המילה שבסידור

הערת קה"ת

בסידור שער המילה ובאווה"ת דרושים לחג השבועות ד"ה תורת ה' תמימה עי' קט.

26 חרבות צורים

”עשה לך חרבות צורים” — הפסוק שעליו מבוסס המאמר הנוכח כאן

יהושע ה:ב' Joshua 5:2

בַּעַת הַהִיא אָמַר ה' אֱלֹהֵינוּ עֲשֵׂה לְךָ חֲרֻבוֹת צָרִים וְשׁוּב מִלְּאֶת־כַּנִּי־יִשְׂרָאֵל שְׁנִית:

At that time the L-RD said unto Joshua: 'Make thee knives of flint, and circumcise again the children of Israel the second time.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

27 וזרח השמש

”וזרח השמש ובא השמש” — מזרח ומערב

קהלת א':ה' Ecclesiastes 1:5

וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף וּזְרַח הוּא שֵׁם:

The sun also ariseth, And the sun goeth down, And hasteth to his place where he ariseth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

קהלת א, ה.

28 וזרח השמש

בתחילת פרשת ויצא מבאר הווהר את הפסוקים האלה מקהלת ומתאר את מסע השמש בכיוונים, ימין ושמאל

ספר הוהר, ויצא א':א'-ז'1:1 Zohar, Vayetzei

AND JACOB WENT OUT FROM BEER-SHEBA AND WENT TOWARD HARAN. R. Hiya drew a parallel between this statement and the verse: The sun ariseth, and the sun goeth down, and hasteth to his place where he ariseth (Eccles. 1, 5). 'The sun arising', he said, 'is parallel to Jacob when in Beersheba; and "the sun going down" to Jacob on his way to Haran, when, as we read, "he tarried there all night, because the sun was set"; and as the "sun hasteth to his place where he ariseth", so ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

29 הולך אל דרום וסובב אל צפון

”הולך אל דרום וסובב אל צפון” — מסלול השמש דרך כל ארבעת הכיוונים

קהלת א':ו' Ecclesiastes 1:6

הוֹלֵךְ אֶל־דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל־צָפוֹן סוֹבֵב סָבִב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל־סִבְיָתָיו שָׁב הָרוּחַ:

The wind goeth toward the south, And turneth about unto the north; It turneth about continually in its circuit, And the wind returneth again to its circuits.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 פסוק

30 יובל אבי כל תופש כנור

יובל, אבי כל תופש כינור ועוגב — כאן הכוונה לשירה הנושאת את הנשמה כלפי מעלה

בראשית ד':כ"א Genesis 4:21

וְשֵׁם אָחִיו יוֹכָל הוּא הָיָה אָבִי כָל־תַּפֵּשׁ כְּנֹר וְעֹגֶב:

And his brother's name was Jubal; he was the father of all such as handle the harp and pipe.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

31 יוצאין בשיר

”יוצאין בשיר” — העלייה באמצעות השירה

שבת נ"א ב'ח'-י"ב Shabbat 51b:8-10

וְכָל בְּעָלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִין בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִין בְּשִׁיר. וּמִזֵּין עָלֶיהֶן, וְטוֹבְלֵן בְּמִקְוָם. גְּמִי מֵאִי "נִאֲקָה בְּחֶטֶם"? אָמַר רַבָּה בְּרַב הִנָּה: נִאֲקָתָא חִינּוּרִית בְּזִמְמָא דְּפִרְזָלָא. וְלֹבְדָקִים בְּפִרְזָלָא — אָמַר רַב הוּנָא: חֲמִרָא לֹבָא בְּפִגִּי דְּפִרְזָלָא.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

5 פסוק

32 יושב אהל

”ויעקב איש תם יושב אוהלים”

בראשית כ"ה:27 Genesis 25:27

וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשָׂו אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אוֹהֲלִים:

And the boys grew; and Esau was a cunning hunter, a man of the field; and Jacob was a quiet man, dwelling in tents.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה

יבל, אבי יושבי האוהלים ומחזיקי המקנה — מתפרש כאור המקיף הנמשך למטה

בראשית ד':כ" Genesis 4:20

וַתֵּלֶד עָדָה אֶת־יָבֶל הוּא הָיָה אָבִי יֹשְׁבֵי אוֹהֶל וּמִקְנָה:

And Adah bore Jabal; he was the father of such as dwell in tents and have cattle.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34 לשמש שם אהל בהם

”לשמש שם אוהל בהם” — האור המקיף המשאיר את השמש בביטול

תהילים י"ט:ה' Psalms 19:5

כָּכִל־הָאָרֶץ יֵצֵא קֶנֶם וּבִקְצָהּ תָּבֵל מִלֵּיהֶם לְשִׁמְשׁ שֵׁם־אוֹהֶל בָּהֶם:

Their line is gone out through all the earth, and their words to the end of the world. In them hath He set a tent for the sun,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים יט, ה.

35 בטול ותשוקה

בפירוש הצמח צדק לתהילים מצוטט הקטע בתוספת: ”(דהיינו סיבובה, השתחוותה למערב בביטול)”

הערת קה"ת

ביהל אור ע' 64 נוסף: (דהיינו ענין סיבובה בהשתחוותה למערב בבחי' ביטול) עכ"ל שם.

36 בבחי' בטול

יאה"ל אור מוסיף פירוש קבלי מעמק המלך: ז"א ונוקבא דאצילות עולים בתוך אבא ואמא, המכסים עליהם כחופה, ו"לשמש שם אוהל בהם" פירוש

בתוך אבא ואמא

הערת קה"ת

ביהל אור שם: "ובעמה"מ שער ששי פרק ס"ה דל"ז ע"א פ"י וז"ל דאצילות נתעלו בתוך אר"א ומכסים עליהם כמו חופת חתן וכלה ועז"נ לשמש שם אהל בהם ר"ל בהם בתוך אר"א עכ"ל".

37

ויבל לחמורים

"ויבל לחמורים" — מקור השם יבל, שמשמעותו ערכוב

שופטים י"ט:כ"א Judges 19:21

וַיְבִיאוּהוּ לְבֵיתוֹ וַיָּכַל לְחֻמּוֹרִים וַיַּחַצּוּ רִגְלֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ:

So he brought him into his house, and gave the asses fodder; and they washed their feet, and did eat and drink.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שופטים יט, כא.

38

ומתחת זרועות עולם

"ומתחת זרועות עולם" — האור המקיף מגיע למטה כפי שהוא מקיף מלמעלה.

דברים ל"ג:כ"ז Deuteronomy 33:27

מְעַנֶּה אֱלֹהֵי קָדֶם וּמִתַּחַת זְרֻעֹת עוֹלָם וַיִּגְרָשׁ מִפְּנֵי אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הִשָּׁמֵד:

The eternal G-d is a dwelling-place, And underneath are the everlasting arms; And He thrust out the enemy from before thee, And said: 'Destroy.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דברים לג, כא.

39

מקל לבנה לח

יעקב לקח מקלות לבנה לחה, לזו וערמון כדי להרכות את צאן לבן

בראשית ל"א:37 Genesis 30:37

וַיִּקְחֵהוּ יַעֲקֹב מִקְלֵי לְבָנָה לַח וְלוֹז וְעֶרְמוֹן וַיִּפְצֹל בָּהֶן פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מִחֹשֶׁף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל-הַמִּקְלֹת:

And Jacob took him rods of fresh poplar, and of the almond and of the plane-tree; and peeled white streaks in them, making the white appear which was in the rods.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

40

מקל לבנה לח

הזוהר מפרש את מקלות יעקב כבחנית הלובן של צד ימין והאדום של צד שמאל, המצטרפים יחד

ספר זוהר, ויצא ל"א:ש"ה-ל"ב:ש"י Zohar, Vayetzei 31:305-32:310

Thus all that Jacob did contained a deep symbolic purpose. Further it is written: AND JACOB TOOK RODS OF FRESH POPLAR, ETC. R. Eleazar discoursed here on the verse: For the L-rd hath chosen Jacob unto himself and Israelfor his own treasure (Ps. 135, 4). 'From the actual words of the original', he said, 'we could not tell whether it was the L-rd who chose Jacob or vice-versa. That the former is meant we know from the parallel verse which says: "For the portion of the L-rd is his people, ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

41

יושב אהל ומקנה כנ"ל

כתב היד מסיים את המאמר בקטע נוסף: שירה נאמרת רק על היין; מכיוון שהקרבנות הם העלאה, גם הם זקוקים לשירה ולביטול; והיין "משמח אלקים" מפני שהשירה על היין מביאה לביטול ולהתגלות, ומייחדת את הוי"ע עם אלקים.

הערת קה"ת

סיום המאמר בבוך אדה"ז — יבל אבי יושב א, א "וזהו אין אומרים שירה אלא על היין שנאמר יין המשמח כו אם אנשים משמח כו מכאן כו כי ענין הקרבנות הוא ג"כ העלאה ממטה למעלה הוצרך לזה ג"כ בחי שיר בחי ביטול שיוכל להיות העלאה, וזהו המשמח אלקים כו פ"י כי הוי"ו הוא בחי גילוי ואלקים הוא בחי הסתר וע"י השיר על היין נעשה בחי ביטול וגילוי לכן הוא משמח בחי אלקים בחי הסתר להיות יחוד הוי"ו באלקים, אשה בעלה משמחה נכנס יין יצא סוד כו".

42

ועמ"ש . . ע"פ מקושש

המאמר על האיש "מקושש עצים", שבו דן אדמו"ר חוקן ביובל; הטקסט מפנה אליו כאן

הערת קה"ת

לקו"ת שלח מב, ד. ובאוה"ת בראשית כרך ג תקפו, א מעתיק הלשון מהלקו"ת עם תוס' ביאור.

43

מקושש

האיש "מקושש עצים" בשבת, שעליו נסוב המאמר הנזכר כאן

במדבר ט"ו:ל"ב Numbers 15:32

וַיְהִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר וַיִּמָּצְאוּ אִישׁ מְקַלֶּשׁ עֲצִים בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת:

And while the children of Israel were in the wilderness, they found a man gathering sticks upon the sabbath day.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44

כפי ויצא ע"פ ושש שנים בצאנך

שש שנות עבודתו של יעקב בעבור צאן לבן הן ששת סדרי המשנה; "צאנך" הוא מה ש"יוצא" מן התענוג העליון שלמעלה מהשתלשלות, ויעקב המשיך "צאן רבות" ממדרגה גבוהה מאוד

הערת קה"ת

לקמן כג, ג ואילך.

45

ושש שנים בצאנך

יעקב אומר ללבן: "ושש שנים בצאנך"

בראשית ל"א:41 Genesis 31:41

זֶה־לִּי עֲשָׂרִים שָׁנָה בְּבֵיתְךָ עֲבַדְתִּיךָ אֶרְפַּעַ עֲשָׂרָה שָׁנָה בְּשֵׂתִי בְּנִתֶיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנְךָ וַתַּחֲלֶף אֶת־מִשְׁכָּרְתִּי עֲשָׂרַת מְנָיִם:

These twenty years have I been in thy house: I served thee fourteen years for thy two daughters, and six years for thy flock; and thou hast changed my wages ten times.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

46

ע"פ ואלה המשפטים

הביאור על "ואלה המשפטים" פותח במילים "זרע אדם זרע בהמה": "בהמה" מתפרשת כנשמות דבריהם ו"אדם" כנשמות דאצילות. כך מתפתח שם פירוש המושג "מקנה" הנזכר כאן

הערת קה"ת

ראה לקמן עו, ב.

ואלה המשפטים

47

“ואלה המשפטים” — הפסוק של מאמר נוסף שאליו מפנה ההערה

שמות כ”א:א’ Exodus 21:1

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם:

Now these are the ordinances which thou shalt set before them.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ע’ בזהר ויצא

48

המראה מקום של קה”ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערת קה”ת

קסא, ב.

49 | למילים האלה Exodus 21:1-24:18 הערת קה”ת מפנה ל

שמות כ”א:א’-כ”ד:י”ח Exodus 21:1-24:18

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

על המהדורה

Hebrew text of Torah Ohr and Likkutei Torah and their marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes): © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

ליקוטי תורה: CC BY-NC 4.0. ביאורים והערות המקורות: CC BY 4.0. תרגום: likuteitorah.com. תורגם מהמהדורה האנגלית של

דרך Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain).

כשלשון המאמר לצדו, (openai/gpt-6-luna-pro:batch) בעזרת בינה מלאכותית likuteitorah.com התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

· 5725 Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי. likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

© likuteitorah.com. או לספריית ליובאוויטש Sefaria מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-

likuteitorah.com/he/torah-ohr/bereishis/8/ מתוך

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק